

v evropské politice (20. 3. – 26. 3. 2017)

Událost týdne:

26. března demonstrovaly tisíce až desetitisíce lidí v Moskvě proti korupci vládních úředníků. Jednalo se o největší protest od znovuzvolení Vladimira Putina ruským prezidentem. Demonstraci svolala ruská opozice v čele s Alexejem Navalným, jehož společně se stovkami dalších demonstrantů zadržela policie. Navalnyj vyzval k protestům, které probíhaly asi v 80 ruských městech, v souvislosti se zveřejněním videa obviňujícího ruského premiéra Dmitrije Medveděva z korupce.

21. března informovala agentura ČTK s odvoláním na informace televize TVN 24, že polský ministr obrany Antoni Macierewicz podal trestní oznámení na předsedu Evropské rady a někdejšího polského premiéra Donalda Tuska v souvislosti s vyšetřováním smolenské letecké katastrofy, při níž v roce 2010 zahynul i polský prezident Lech Kaczyński. Podle Macierewicze spáchal Tusk „diplomatickou zradu“, když uzavřel tajnou dohodu s ruským prezidentem Vladimírem Putinem a znemožnil tím řádné vyšetření celého incidentu.

22. března zaútočil britský občan Khalid Masood narozený jako Adrian Russell Ajao poblíž budovy britského parlamentu v Londýně. Muž nejprve najel autem do lidí na Westminsterském mostě a následně pobodal policistu při neúspěšné snaze dostat se do budovy parlamentu, kde probíhalo zasedání. Útok si vyžádal čtyři oběti a asi 50 zraněných. Útočník, který měl bohatý trestní rejstřík, byl zastřelen policií. K útoku se přihlásila teroristická organizace Islámský stát, která se ovšem hlásí ke všem podobným činům. Motiv útočníka zůstává neznámý.

23. března byl v centru Kyjeva zastřelen ruský exposlanec Denis Voroněnkov, který emigroval na Ukrajinu kvůli obavám, že by byl jako kritik anexy Krymu stíhán ruskou tajnou policií. Dle ukrajinského generálního prokurátora byl zastřelen krátce předtím, než měl vypovídat na vojenské prokuratuře v blíže nespecifikované záležitosti. Voroněnkův ochránce postřelil ukrajinského útočníka, který následně zraněním podlehl. Podle ukrajinského prezidenta Petra Porošenka je vražda aktem ruského státního terorismu, proti čemuž se Moskva ostře ohradila.

25. března podepsali vrcholní představitelé 27 zemí EU na summitu v Římě tzv. Římskou deklaraci, neboli prohlášení obsahující společnou představu o budoucnosti EU po odchodu Velké Británie. Stalo se tak při příležitosti 60. výročí podepsání Římských smluv, základního stavebního kamene pozdější EU. Text vyzdvihuje zejména význam jednoty EU a uvádí, že státy budou v otázce další integrace postupovat společně a stejným směrem, v případě nutnosti však s odlišnou intenzitou a rychlostí. Přijetí prohlášení komplikovalo Polsko, které podmínilo podpis deklarace mimo jiné zdůrazněním jednoty EU, spolupráce EU s NATO či role národních parlamentů, a Řecko, jež požadovalo zohlednění národní sociální legislativy.

25. března zadržela běloruská policie během protestů proti hospodářské a sociální politice prezidenta Alexandra Lukašenka na 400 lidí. Demonstrace probíhaly především v Minsku, ale i v několika dalších běloruských městech. Ještě před protestem zatkla policie 57 lidí během razie v sídle obránců lidských práv sdružených v organizaci Vjasna. Následně byl zatčen i jeden z hlavních opozičních politiků Uladzimir Njakljajev. K propuštění zadržovaných vyzvaly USA i EU.

26. března se uskutečnily předčasné parlamentní volby v Bulharsku, v nichž se zhruba 32 % hlasů zvítězila proevropská středopravá strana Občané za evropský rozvoj Bulharska (GERB) expremiéra Bojka Borisova. Na druhém místě skončila s asi 27 % hlasů Socialistická strana (BSP), která je více nakloněna Rusku. Zemi nyní čekají nesnadná vyjednávání o vládní koalici.

Telegraficky

- Dne 20. března oznámil britský velvyslanec při EU Tim Barrow předsedovi Evropské rady Donaldu Tuskovi, že britská premiérka Theresa Mayová 29. března oficiálně požádá o aktivaci článku 50 Lisabonské smlouvy v souvislosti s odchodem Velké Británie z EU.
- Dne 24. března se předsedkyně francouzské nacionalistické Národní fronty Marine Le Penová setkala v Kremlu s ruským prezidentem Vladimírem Putinem. Během návštěvy Ruska uvedla, že se neztotožňuje s nepřátelským vystupováním francouzských představitelů vůči Rusku.

